

ÖSSZEGZÉS

2025/2026. évi Budapest Ösztöndíjprogramban résztvevő ösztöndíjas neve: Jakab Lilla Zoé

Felsőoktatás intézmény neve: Eötvös Loránd Tudományegyetem

Kutatási téma: Az elektronikus levelezés archiválásának problémái

Kutatás rövid bemutatása:

Budapest Főváros Levéltárába egy különleges iratanyag került be, melyek között Heller Ágnes born-digital anyagai is megtalálhatóak. Heller Ágnes (1929-2019) világhírű filozófus, az MTA tagja és a budapesti iskola kiemelkedő alakja. Az e-mailek hosszú távú megőrzésére még nincsenek hazánkban igazán jól működő stratégiák. Még ha igazán új felfedezést nem is hoz a jelenlegi kutatás, mindenképpen tanulságos, abból a szempontból, hogy hogyan érdemes az e-maileket archiválni. A kutatás kiter az e-mailek jellegére, témáinak sokszínűségére. Valamint, hogy hogyan tud beleilleszkedni a levéltári struktúrába, és rendszerezésére milyen módok adódnak, mindezt külföldi példák alapján, néhány általuk használt, már akár évtizedek óta kikísérletezett és továbbfejlesztett programok áttekintésével. Azonkívül olyan kérdésekre kerestem a választ, hogy mit lehet kezdeni a húsz évet felölelő, közel 14 ezer e-maillal, hogy minél könnyebb legyen a feldolgozás, vagy mennyire határozható meg belőle egy személy kapcsolati hálóját, és építhető fel egy mindennapjait végigkövető naptár. Majd ezek szemléltetésére néhány adatvizualizációs ábra készült el, melyek bizonyos tanulságok levonására szolgálhatnak, segítik az egyszerűbb elemzéseket és kutatási ötleteket adnak a hatalmas mennyiségű információ átlátására.

Még ilyen nagy mennyiségűnek tűnő levelezésben is találunk hiányos információkat. Reprezentativitása sajnos nem állapítható meg teljes bizonyossággal, hiszen az e-mailek egy része törlődött. Ennek ellenére egyes események részletesen rekonstruálhatók. Érdemes megfigyelni egy-egy útjának teljes folyamatát az utazás tervezésétől, repülőjegyek megküldésétől, a megtartandó előadás szövegeken keresztül egészen addig, amikor hazaérkezése után már a megtartott konferenciáról küldenek neki képeket és újságcikkeket. Többek között, amikor 2019-ben Emmanuel Macron elnökhöz hívták látogatóba Párizsba.

Továbbá az e-mailekkel kapcsolatos problémákról is szó esik, mint például egy levelezőrendszer hibája okán is előfordulhat néhány e-mail elvesztése, vagy éppen az bosszantó, hogy nem minden levélnek ismerhetjük meg az előzményét/válaszát. Az üzenetváltások között teljesen hétköznapi levelek is megjelennek, amelyeket bárki írhatna családjának vagy barátainak, és amelyekről aligha gondolnánk, hogy ezeket egyszer valaki kutatás céljából elemzi majd, természetesen a levéltári jogi korlátozások betartása mellett.